KURYER LITEWSKI

w WILNIE dnia 15. Kwietnia V. S. ROKU 1808.

WILNO VS. d. 15 Kwietnia. Towarzystwo medyczne Wileńskie przez JEGO JMPERATORSKĄ Mość potwierdzone dowiedziawszy się, iż w Wiedniu panuie choroba barzo niebezpieczna dla Dzieci znana pod nazwiskiem Croup, (Krup a nie Grip choroba cale inna) toż powziowszy na Sessyi ostatniey od swych Członkow wiadomość, że ią temi czasy w samym mieście Wilnie kilka iuż razy postrzeżono: ma sobie za obowiązek uwiadomić i ostrzedz Publiczność, że ta choroba w swoich początkach małoznacząca na pozor nie zwraca na siebie uwagi rodziców, aż kiedy dopiero postąpi do tego stanu, w którym iuż wszelka pomoc użytego medyka iest niedostateczna. Choroba ta napastować zwykła dzieci od pierwszego roku do lat siedmiu. Początek iey zaledwo się postrzega, dziecie dosyć wesołe, bawi się iak zwyczaynie, głos tylko ma odmieniony, chrapliwy i sen niespokoyny, przy obudzeniu się miewa oddech trudny. Poźniey poczyna kaszlać, wydaiąc przy kaszlaniu głos szczególny, piszczący: poczém przypada gorączka z oddychaniem ciężkim, kaszel się wzmaga z wyrzutem materyi ropiastey, pomieszaney ze krwią, a niekiedy z kawałkami błony oderwaney; twarz nabrzmiała, sinia wskazuie niebezbieczeństwo blizkiey śmierci, która też w godzinach 36 a naydaley 48 następować zwykła, licząc od początku choroby. Rozbior anatomiczny ciał martwych wyświeca, że choroba ta Krup zależy na zapaleniu błony krtań wyściełaiącey i następuiącym ztąd oddziale materyi ropiastey, ta zamieniwszy się w błonę, zatyka kanał powietrze do Płuc prowadzący i sprawuie uduszenie. Zimno i wilgoć zdaią się należeć do przyczyn obudzaiących tę chorobę, którey źródło nie znaiome, z natury iednak swoiey zdaie się ona wedle mniemania niektórych Medyków, należeć do chorob zarazliwych Opuszcza się w têm mieyscu sposob leczenia tey Choroby (zależący szczególnie na przystawianiu piiawek do Krtani, przyłożeniu Wezykatoryów, i użyciu lekarstw merkurialnych) maiąc w takowêm doniesieniu za cel iedyny, zwrócenie uwagi Rodziców na takową okropną i niebezpieczną chorobę, aby na samym iey początku szukali iak nayprędzey rady i pomocy Medyka.

S. PETERSBURG VS. d. 31 Marca. Pułtawski Gubernator cywilny aktualny stanu konsyliarz Brusiłow będzie Gubernatorem cywilnym Wileńskim; na mieyscu iego Pułtawskim Gubernatorem został stanu konsyliarz Kozaczkowski. Miński Gubernator cywilny tayny konsyliarz Karnieiew uwolniony od tego obowiązku zasiądzie w Senacie; mieysce iego zastąpi aktualny stanu konsyliarz X. Chowański. GM. X. Dołhoruki będzie Simbirskim Gubernatorem cywilnym. GM. Tatiszczew który służył w 4 wydziale milicyi do służby przyięty został Generał kommissarzem woiennym. Nadworny konsyliarz Warwacy ofiarował zwierzchności powszechnego opatrywania w Astrachanie 5 t. rubli, od którey summy procent ma być obracany iedynie na biedne sieroty.

PARYZ Z Marselli wiadomość przyszła, że flotty nasze po morzu środziemnêm krążące poymały kilka woiennych okrętów Anglikom; wielkość ich, mieysce potyczki nie ogłoszone; donieść miał o pomyślnêm zdarzeniu lekki statek do pomienionego portu przez Admirała przysłany. Do wiadomości pierwszey przydano drugą, że woyska Francuzkie wylądowały szczęśliwie do Sycylii, i korpus Anglików zastępuiący wyspę w niewolę zabrały; rząd milczy o tych zdarzeniach, iakoteż o wszystkich okolicznościach, które ściągaią się do woyny morskiey, zwyczaiem dawno przyiętym. G. Arrighi Szef dragonii gwardyiskiey ma zostać X. Padwy.

Pisma tuteysze powstaią silnie przeciw Królowi Szwedzkiemu, który zgwałcił prawo narodów aresztuiąc posła Rossyiskiego. W Rzymie nic nowego; Ociec S. rozrywek karnawałowych zabronił ze względu na czasowe okoliczności; gdy obywatele niektórzy w têm udali się do G. Miollis, odpowiedź usłyszeli, że stosować się powinni do rozkazów i woli Piusa 7. Przygotowania do następuiącego oblężenia Gibraltaru są ogromne; wydatek znaczny powiększa się przez to niezmiernie, iż ciężkiey artylleryi, żywności, ammunicyi, zawad obozowych morzem przenosić nie podobno, dopóki Angielskie flotty krążyć będą przy brzegach Francuzkich i Hiszpańskich, wszystko więc prowadzić musiemy drogą lądową przez góry Pyreneyskie i całe państwo Króla Katolickiego.

O nowym Królu Duńskim Fryderyku 6 następuiącą wiadomość mamy. Prywatne cnoty iego znaiome poddanym, talenta polityczne całey Europie; wzrostu iest małego, zdrowie ma słabe, poięcie wielkie, oświecenie nie pospolite, czynność rzadką; gorliwy o dopełnienie powinności stanu swego, daleki od zbytku i przepychu W 16 roku życia swego wykonał rewolucyą, zniszczył zamiary przeciwników domowych; w dalszym rządów przeciągu wdawać się nie chciał statecznie do woien Europę niszczących; przypadki iednak nieprzewiedziane Danią do nich wciągnęły.

PARYZ d. 29 Marca. W Madricie zaszły wielkie odmiany, dokładną o nich wiadomość poźniey mieć będziemy, gdy zakończy się dzieło, z obozów Francuzkich, teraz kładniemy osnowę

trzech pism prywatnych; pierwsze z Madritu przysłane zawiera co następuie.

Od 4 dni zdarzyły się u Hiszpanów przypadki wzruszaiące tron Królów Katolickich. Od 6 miesięcy dało się widzieć niepospolite w tym kraiu zburzenie umysłów. Obwiniali głośno iedni X. Pokoiu, że zmównie z Królową gotował upadek i śmierć następcy tronu X. Asturyi; dowodzili drudzy, że ten pan młody zbierał stronników i przyiacioł swoich, ażeby oycu Karolowi 4 koronę wydarł: i przydawano że ten zamysł natchneła iemu żona dawno zmarła córka Ferdynanda 4 Króla 2 Sycylii. Ogłoszony spisek syna przeciw oycu, zwoływane rady Ministrów przez Karola 4, przewlokłe sądy, osob niektórych z dworu i stolicy wygnanie, odezwy rządowe do narodu nie tylko opinii gminney nie zniosły, owszem ią bardziey utwierdziły. Woyska Francuzkie nad brzegiem rzeki Ebro rozłożone, 40 mil od Madritu spokoynie stały nie wdaiąc się do kłótni u zprzymierzeńców domowey; biegali ciągle gońce z stolicy do obozu, z tąd do stolicy, każdy słyszał o ważnych negocyacyach, nikt celu prawdziwego nie zgadywał. Hiszpańskie woyska do Portugallii wprowadzone ztamtąd przywołane do oyczyzny, postępować zaczynały ku Madritowi nagle, dwor widzialnie był rozdwoiony, zdawał się nie mieć układów pewnych; układy dzisieysze nazaiutrz odmieniano; porządku i iedności w rządzących nie widziano.

W takim stanie rzeczy naszych d. 15 rozeszła się pogłoska, że Król bawiący w pałacu Araniuez miał wyiechać do Sewilli, co postanowiła wielka rada Ministrów koronnych; na ten wyiazd zgody powszechney nie było; Królowa i X. Pokoiu doradzali opuścić Castilią, X. Asturyi i brat iego Infant nie chcieli iechać do Andaluzyi. Wkrótce posłyszano, że woyska Hiszpańskie stoiące w okolicach stolicy rozkaz odebrały z mieysca ruszyć; trwoga i niespokoyność ogarneła mieszkańców, którą uśmierzyła cokolwiek na czas krótki następuiąca odezwa Karola 4 dana w Araniuez dnia 16.

Ukochane poddaństwo, mówi Monarcha, szlachetna troskliwość wasza w okolicznościach teraznieyszych nowym iest dowodem iak do oyca i pana przywiązani iesteście. Kocham was dzieci moie miłością oycowską, i dla tego pośpieszam niosąc sercom ztroskanym uspokoienie. Oddalcie troskę wszelką, i wiedzcie, iż armia moiego zprzymierzeńca Imperatora Francuzów przechodzi prowincye Hiszpańskie w spokoynych zamiarach i przyiaznych, ciągnąc na mieysca lądowaniem Angielskiém zagrożone. Zwołanie do gromady regimentów gwardyi moiey stało się nie dla obrony moiey osoby, aniteż dla otaczania dworu w podróży, którą sama tylko zł i niechęć za konieczną wymyśliła. Otoczony nie poruszoną wiernością ulubionego poddaństwa, którey tyle dowodów odbierałem w przeciągu 20 letniego panowania, czegożbym się lękał. I gdyby nagła potrzeba kazała, czyliżbym wątpił o potędze i gorliwey szlachetności waszey. Lecz niema tey potrzeby, wierni Hiszpani iey widzieć nie będziecie nigdy. Bądźcie spokoyni przeto; postępuycie iak czyniliście dotąd z woyskiem Francuzkiem, a w kilka dni uyrzycie przywróconą spokoyność, którey sami używać pragnę, gdy Niebo zdarzy na łonie famili moiey i miłości wiernego poddaństwa.

Mówiliśmy że spokoyność na czas krótki powróciła. Jakoż d 17 usłyszano, że gwardye Hiszpańskie z Madritu wyszły do Araniuez, na straż stolicy zostawuiąc dwa tylko Szwaycarskie połki. Tu iuż tłum gminny cisnąć się zaczoł z murów na drogę do Araniuez prowadzącą; wołał nie ieden do idących żołnierzy. Hiszpani czyliż oyczyznę waszą opuszczacie? zasłaniaiąc ucieczkę Króla który gubi swóy narod, i do zamorskich osad zamieszanie przenosi. Czyliż tak małego serca obywatelami iesteście iak mieszkańce Lisbony? W tey samey chwili niektórzy z Ministrów co wyiazdowi na radzie przeciwni byli, pisma okolne po wsiach przyległych rozrzucili, donosząc gminowi o wszystkiém co się działo, i wiszącém niebezpieczeństwie nad oyczyzną. Zatém d. 18 tłumy wieśniaków zewsząd zbiegły się do Araniuez. Już konie pocztowe stały na drodze prowadzącey do Sewilli, żołnierz napełniał okolice, sprzęty całego dworu pakowano. Noc z d. 17 na 18 pełna zamieszania; pałac X. Pokoiu otaczała straż iego własna; do tego leci pospólstwo o godzinie 4 z rana, odpieraią bezbronnych zbroyni, gwardya Królewska przyimuie sprawę gminną; w mgnieniu oka straż Xiążęcą pobito, drzwi wyłamano, sprzęty zniszczono, pokoie z ozdob odarto. Sama Xiężna ukazuie się na schodach; odprowadzili ią Hiszpani natychmiast do pałacu Królewskiego z naywyższym względem, iaki tylko mogli oświadczyć tey pani która iest z familii panuiącey.

X. Pokoiu zniknoł z oczu. Don Godoi brat iego kommendant gwardyi Królewskiey od własnych żołnierzy którym hetmanił zatrzymany. Król i Królowa przez całą noc nie mieli naykrótszego nawet spoczynku. O godzinie 5 z rana Francuzki Ambassador przybył z Madritu, i stanoł przy Monarszey familii. Wkrótce potém ogłoszono w Madricie i Araniuez, odezwę Królewską, w którey Karol 4 uwalniaiąc X. Pokoiu od wszystkich obowiązków i urzędów, przyimuie sam naywyższą kommendę całey armii Hiszpańskiey. Odebrawszy tę wiadomość gmin stołeczny ciśnie się tłumem do pałacu X. Pokoiu i mieszkania wielu Ministrów przychylnych iemu; wszędy sprzęt wszelki psuie, okna tłucze; nikt zgoła nie myśli o wstrzymaniu tey swawoli. Generał Kapitan stolicy prawie od zmysłow odchodził. Szwaycarskie regimenta w koszarach swoich stały nieporuszone.

Drugie pismo iest z Araniuez d. 21 Marca. Od d. 16 podziśdzień Madrid i Araniuez teatrem były rozruchów strasznych; pałace X. Pokoiu, Ministra skarbowego Soler, Dyrektora Espuicosa, innych Ministrów i krewnych upadłego Admirała Castilii, zrabowane; gmin sprzęty ich na rynkach palił. Sam X. Pokoiu znaleziony pod dachem własnego domu, gdzie siedział ukryty 36 godzin. Gdy dwie odezwy Królewskie względem

blizkiego wyiazdu do Sewilli i dymissyi daney X. Pokoiu nie przywracały porządku, owszem wzmagał się rozruch, Karol 4 wydał do narodu odezwę następuiącą.

Ponieważ niemoc ciągła i choroby długie nie dozwalaią mnie daley znosić wielki ciężar rządzenia têm Królestwem, chcąc przeto dla poratowania zdrowia słabego prywatnie mieszkać w powietrzu łagodnieyszém, umyśliłem po rozwadze doyrzałey koronę złożyć i przenieść ią na moiego dziedzica i syna X. Asturyi. Jest przeto wola moia Królewska, ażeby ten Xiąże był uznany Królem i panem całey Monarchii Hiszpańskiey, któremu podlegać maią wszyscy poddani; ten zaś wyrok dobrowolney abdykacyi moiey powinien być ściśle wykonany, przeto rozkazuię go przesłać do wszystkich urzędów kraiowych. W Araniuez d. 19 Marca r. 1808

Wkrótce widzieć się dała w stolicy odezwa Gubernatora Castilii Don Mor Velarde. Ferdynand 7 Król Pan nasz, mówi, doniosł mnie, iż postanowił konfiskować maiątek, sprzęt, akcye handlowe, własność wszelką Don Emmanuela Godoi, (to było pierwsze nazwisko nieszczęśliwego X. wprzód niżeli został wyniesiony na dostoyność X. Alcudia, poźniey Pokoiu) na iakiémkolwiek mieyscu znaydować się może. Na ten koniec Monarcha nowy użył środków przyzwoitych; a pomienione dobra i maiątek należą do skarbu. Sam zaś przybędzie po chwili, i rozkaże ogłosić swoie na tron wstąpienie w stolicy, chce iednak naprzód, żeby lud Madricki zawsze wierny i przywiązany do iego osoby, dał Ferdynandowi 7 dowod po koiu i cichości; i oświadcza że podpisane są naywyższe rozkazy przeciw Don Emmanuelowi Godoi, dobrom iego i dochodom, które iuż nie należą do tego człowieka. Król naymocniey stanowi nadgrodzić wszelkie pokrzywdzenia poddanym swoim, którzy za iego sprawę w zdarzeniu wiadomém cierpieli; naostatek usiłować będzie, ażeby narod cały został szczęśliwym. Donosi oraz Ferdynand 7, że wyznaczył Półkownikiém gwardyi Hiszpańskiey X. Infantado, wynosząc razem onego na dostoyność Prezydenta Castilii. Chce Monarcha, żeby wszystkie osoby zamknięte w więzieniu z okoliczności wiadomey sprawy, która w Escurialu sądzona była, natychmiast powracały do boku i dworu iego Co ażeby wszystkim, a naybardziey ludowi Madrickiemu wiadomo było, Król mnie zalecił wydać niniejszą odezwę i zaręczenie, iż Ferdynand 7 troskliwym iest o dobro i uszczęśliwienie poddaństwa ukochanego. W Madricie d. 20 Marca r. 1808.

Tegoż dnia ieszcze rada Królewska następuiące ogłoszenie wydała. Nic nie powinno, powiada, mieszać spokoyności powszechney w dniu szczęśliwym wyniesienia na tron Hiszpański Króla Ferdynanda 7. Wierne poddaństwo od czasu dawnego dało temu Monarsze dowody gorliwego przywiązania i miłości. Wątpić nie powinni o wzaiemney miłości dla nich Króla swego, i troskliwém staraniu o powszechną szczęśliwość, nie mniey o dopełnienie chęci ludu Madrickiego. To zaś naypotrzebnieysze iest do skutku pomyślnego wysokich zamiarów Ferdynanda 7, żeby porządek publiczny był zachowany; na ten koniec rada Królewska ma nadzieię, iż obywatele wierney stolicy powrócą do domów własnych i mieszkać w nich będą spokoynie przekonani, że tym sposobem dadzą Królowi w pierwiastkach panowania naylepszy dowod chęci przyiaznych, iakie słyszeć się dziś daią w głośnych i nieustaiących okrzykach. Podpisał Konsyliarz Munnoz Torres.

W pismie trzeciém z Madritu d. 23 zawieraią się te szczegóły. Do wiadomego rozruchu w stolicy, namawiania żołnierzy gwardyiskich, nayścia na Araniuez, rabunku pałaców, palenia sprzętów nie wchodzili bynaymniey słusznieysi obywatele Madritu, ale tylko tłum pospolitego gminu, ludzie nieosiadli, nie właściciele, próżniacy, żadnêm rzemiosłem nie zatrudniaiący się, nie z pracy rąk, lecz z cudzego maiątku, i złego przemysłu żyć nawykli. W rabowaniu domów ten wzgląd zachowano, że noszące herb i napisy Królewskie ocalały. Wołały swawolne gromady: niech żyie Król, niech zginie X. Pokoiu. Ten przez godzin 36 utaiony pod dachem wyniść nakoniec musiał z kryiowki pragnieniem przynaglony, ażeby dostał szklenicę wody. W poymaniu iego nie obeszło się bez obelgi i osobistego zkrzywdzenia; oko ma podbite, sam niewiadomo gdzie zamknięty; to pewna iż sądowi oddany wkrótce podobno słyszeć będzie wyrok okropny, iako nienawidziany powszechnie, iezeli nie zmienią się okoliczności. Powiadaią że Karol 4 po abdykacyi widząc dla siebie niebezpieczeństwo życia, z małżonką i córką Etruryi Królową nagle uciekł do Francuzkich obozów.

W. X. Berg i Cliwii Murat przyiowszy głowną kommendę nad armią, wprzód niżeli rozruch powstał znaydował się w Aranda, lecz gdy usłyszał o Madrickich zdarzeniach, d. 19 przeniosł się do Samosierra d. 20 do Brutrago, d 21 do Alkevanda, przy nim były całe korpusy Marszałka Moncey i G. Dupont; słychać że d. 22 na ich czele wodz naywyższy wkroczył do stolicy Hiszpańskiey, maiąc przywrócić spokoyność; przybycie iego powszechnie żądane było od znacznieyszych obywatelów, którzy z licznego doświadczenia wiedzieli, czego im lękać się należało w podobnym przypadku od gminnych tłumów, które do swawolnego powstania namówili źle myślący, nowości chciwi dowodzce. Zgadnąć trudno co uczyni, do którey ze dwóch Hiszpanią dwoiących stron przychyli się Murat; rzecz obiaśnią wkrótce doniesienia urzędowe o dalszych skutkach rewolucyi. Rabunek nie kończył się na pałacach Xiążęcia i przyiacioł iego; zwiedzało pospólstwo rozhukane sklepy, magazyny kupieckie przez 3 dni. Złemu zapobiedz mogły wprawdzie półki Szwaycarskie; lecz tym G. Kapitan Madricki rozkazał w koszarach zostać, broń nawet i chorągwie wydać gdyby to się podobało gminowi. 15 pałaców naypierwszych zniszczono; szkody są millionowe i nienadgrodzone; nie słychać żeby człowiek iaki w długim rozruchu życie utracił. Szcze-

śliwém zdarzeniem wszystkie klęski są zamknięte w murach stolicy i Araniuez, ażeby się nie rozlały po całym kraiu przeszkadzaią otaczaiące woyska, które chociaż w pierwszym rozruchu połączyły się z gminem, poźniey zwrócone do karności nie dozwalaią nikomu na prowincye wybiegać. Złożony z tronu Król Karol 4 iest synem Karola 3 naprzód 2. Sycylii, daley Hiszpańskiego Króla; narodzony r. 1748, w r. 1765 zaślubił Maryą Xiężniczkę Parmeńską. Syn Ferdynand 7 narodził się r. 1784. Te zdarzenia nie spodziane zpoźnią czyliteż przyśpieszą wyiazd do Hiszpanii Napoleona nie wiemy.

Jacobi poseł Pruski z Londynu płynący w Calais nie przyięty w Morlaix lądować musiał. Marszałek Bessieres do Bayonne wyiechał. Admirałowie Angielscy przed uściem Tagu krążący biciem z armat i oświeceniem całey flotty uwiadomili Portugalczyków i Francuzów o pomyślném przybyciu X. Regenta do Brezylii. Caulaincourt ma wziąć tytuł X. Vicenza, Cambaceres X. Parmy, Lebrun X. Placencyi. Dóm kupiecki, którego węgielny kamień założył rząd niedawno, ma być naywiększym i nayozdobnieyszym z gmachów podobnych w Europie. Odnawia się zawsze niepewna powieść, że flotta zprzymierzona 32 okręta liniowe licząca 10 t. żołnierza do Sycylii zaprowadziła; inni mówią iż Admirał Ganthcaume do Corfou przybył.

Przed odebraną wiadomością o rozruchu Madrickim Murat biorący tytuł Namiestnika Imperatorskiego z główney kwatery Burgos d. 13 kazał ogłosić, że gdy Francuzcy żołnierze w Hiszpanii przez zmianę monety swoiey na kraiową, cokolwiek tracili, Napoleon ubytek przeszły i następny ze skarbu kazał zastąpić. Zaleca przy tém W. X. ażeby woysko nayściśleyszą karność zachowało, postępuiąc w każdém zdarzeniu z Hiszpanami, iak z ziemkami własnemi; dawna przyiaźń łącząca dwa sąsiedzkie narody od początku 18 wieku nie tylko ma być utrzymana, aleteż utwierdzona węzłem ściśleyszym. Wodzowie i żołnierze postępkami swemi przekonywać powinni Hiszpanów, iak ich szacuie Napoleon, i pragnie widzieć szczęśliwemi.

COPPENHAGA d. 29 Marca. Kapitan Jessen d. 23 nie z 4 okrętami liniowemi Anglików, lecz z 1 okrętem, 4 fregatami, i korwetą długo walcząc, naostatek ponieważ nie widział ratowania się sposobu, statek swóy na piaskach osadził w odległości 350 sążni od brzegu; pośpieszyli na ratunek nieprzyiaciele; okręt podobno nie mógł być podniesiony; pozostałych ludzi na nim w niewolę zabrano i odprowadzono do Gothemburga; tam rząd nasz wysłał Officyera staraiąc się o ich zamianę. Prawdziwa klęska nasza i Angielska w bitwie nie wiadoma; Marszałek Bernadotte z Odensee przeniosł się do Colding; woyska zprzymierzone kommendy iego stoią teraz na leżach po większey części w Fionii, Sleswicku, Jutlandyi, na wyspę Selandyą żaden regiment podziśdzień nie przechodzi. Już nie tylko Angielskie eskadry aleteż Szwedzkie pokazywać się zaczeły przy Duńskich brzegach; Admiralicya nasza batterye pływaiące ku obronie stolicy zgotowane przed uściem portu stawi. Okręta Szwedzką flottę składaiące, która niedawno z Carlscrony wyszła są po większey części stare.

PORTO d. 5 Marca. Woyska Hiszpańskie w mieście naszém prowincyach Portugallii północney rozłożone nagle rozkaz odebrały pośpieszać do Madritu, na ich mieyscu załogę trzymać zaczynaią Francuzi. Zadney odmiany ieszcze nie widziemy w kraiu; chociaż liczba obcych żołnierzy iest bardzo wielka, żywność iednak dotąd iest tania i obfita, można iey wiele za granicę wyprowadzić, iakoteż wina; czego nam nie broni G. Junot, kładnąc ten iedyny warunek, żeby nie na Portugalskich, lecz na oboiętnych okrętach była wywieziona; iakoż przybyły dla zabrania w porcie rzeczy potrzebnych Hamburgskie, Bremeńskie, i Oldenburgskie w znaczney liczbie.

UTRECHT d. 2 Kwietnia. Do Flessingue przybyło z Boulogne 1400 maytków Francuzkich na uzbroienie eskadry w porcie stoiącey; dziś zprzymierzone Mocarstwa uwagę zwróciły ku okrętom liniowym i fregatom, flottylle zdaią się zapomniane, które w tenczas iedynie są ważnemi, gdy lądowy żołnierz statki napełnia; co teraz być nie może, gdy armie Francuzkie są rozłożone w Hiszpanii, Prussach, Dalmacyi, i drugich kraiach. Z New Yorck przyszła wiadomość, że Kongres przystąpił do wyboru Prezydenta RPtey Amerykańskiey; z 90 głosów Madisson miał 84, Monroe, 3, tyleż Clinton; Wice Prezydentem ostatni iednomyślnie obrany.

Stan skarbu Hollenderskiego zawsze iest smutny; według wiadomości niedawno ogłoszoney, dochody publiczne nie przenoszą 50 mill. zło. Holl. wydatek zaś iest następuiący. Procent od długu narodowego 42 milliony; utrzymanie tam i grobel 3 mill. dwór Królewski 2 mill. zagraniczne interessa 1 million; departament morski 6 mill. departament woyskowy 11 mill. departament skarbowy 4 mill. departament wnętrzny półczwarta mill. departament policyi i sprawiedliwości półtora mill. ogół wydatku 75 mill niedostaie przeto 25 mill. lecz ponieważ rząd potrzebuie znaczney summy na śpieszne uzbroienie wielkiey flotty, przeto wypada pożyczyć nie iuż 25, lecz 30 mill. co ażeby łatwiey przyszło do skutku, rząd ofiaruie wierzycielom procent 7, iakiego nigdy ieszcze nie płaciła Hollandya. W portach naszych znaydowało się bardzo wielu maytków Duńskich; wszyscy pośpieszaią do Flessingue, gdzie rząd Francuzki chce onemi osadzić 2 swoie okręta liniowe.

Rząd nasz ostrzeżony został, że w portach wschodnich W. Brytannii gotuie się wyprawa, do którey należeć maią naybardziey statki lekkie żołnierzy lądowych niosące; ponieważ nieprzyiaciel może szturmować bliższe porty Hollenderskie, Belgickie, i Francuzkie, z tego względu w naszym kraiu i prowincyach nadmorskich Francyi zachowuie się naywiększa ostrożność, ażeby porty i okręta w nich zamknięte nie znalazły się nie gotowemi do odporu; naybardziey iednak Król Ludwik opatrzyć kazał Texel, Helvoetslus, uście Mozy. Kommendę flotty Hollenderskiey w Texel przyioł Marszałek De Winter, eskadry w Helvoetslus Kontr Admirał Treslong.